

AARHUS

A. Hertzums Vej 2
Postboks 5134
8000 Aarhus C
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10, 2. sal
Postboks 585
2200 KBH N
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 35499148
Telefon: 70 22 93 30

Aarhus, d. 19. maj 2014

Justitsministeriet
Civilstyrelsen
Adelgade 11-13
1304 København K

Høringssvar til ny bekendtgørelse om tilskud til retshjælpskontorer og advokatvagter samt bekendtgørelsen om revisionsinstruks

Den Sociale Retshjælps Fond fremsender hermed sine kommentarer og bemærkninger til udkastet til ændringerne i bekendtgørelsen om tilskud til retshjælpskontorer og advokatvagter.

Vedrørende bekendtgørelsens § 5, stk 1, nr. 3 (Honoreringen af trin2/3)

Det fremgår af bestemmelsen vedr. aktivitetstilskud, at rådgivning på trin 2 og 3 vægtes dobbelt i forhold til rådgivning på trin 1, hvilket vi som udgangspunkt er meget enige i. Dog er det også Den Sociale Retshjælps Fonds erfaring, at der er et stort behov for rådgivning på trin 1 hos retshjælpsorganisationer, og man bør derfor være opmærksom på, at i og med at bestemmelsen åbner op for større fokus på netop trin 2 og 3 herunder den større honorering ikke sker på bekostning af det store antal borgere, der har behov for hjælp på trin 1.

Det er således vores opfattelse, at det er nødvendigt at præcisere endnu tydeligere, hvad trin 1 som minimum skal indebære, udover at disse behandles uden stillingtagen til indtægt eller sagsområde. Det bør således uddybes, f.eks. om en trin 1 blot kan indebære en vurdering af, hvorvidt borgeren har en sag, og derefter henvise til behandling af denne andetsteds, eller hvorvidt en henvendelse på trin 1 blot kan være et svar på en generel problemstilling, eller om denne skal indeholde decideret sagsbehandling af en konkret problemstilling.

Efter vores vurdering bør en trin 1 henvendelse som minimum indebærer en konkret rådgivning, der giver borgeren redskaberne til enten selv eller en i dennes netværk at behandle sagen, eller som giver borgeren en klar rådgivning indenfor den relevante lovgivning samt en vurdering af om der er en sag, der kan behandles yderligere. For at dette kan gøres fyldestgørende, ligger den gennemsnitlige behandlingstid, for en trin 1 henvendelse hos Den Sociale Retshjælps Fond på mellem 30-120 min alt efter kompleksitet af henvendelsesårsagen. Vi mener således ikke, at rene henvisningshenvendelser bør anses som rådgivning på trin 1 eller tælle med i statistikken af trin 1 rådgivninger, hvilket heller ikke er tilfældet hos Den Sociale Retshjælps Fond.

I forhold til honoreringen bør der endvidere fokuseres på kompleksiteten og tidsforbruget af de sager, der behandles. Mange større retshjælpsorganisationer bruger mange ressourcer på komplicerede sager, som andre ikke kan, eller vil, behandle og typisk derfor også viderehviser til andre retshjælpsorganisationer. Retshjælpsorganisationer bør derfor også honoreres i forhold til det konkrete tidsforbrug og kompleksitet af problemstillingerne, og ikke kun i forhold til hvilket trin sagen behandles på.

AARHUS

A. Hertzums Vej 2
Postboks 5134
8000 Aarhus C
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10, 2. sal
Postboks 585
2200 KBH N
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 35499148
Telefon: 70 22 93 30

I forlængelse af dette, vil vi nedenfor i afsnittet der omhandler "To særskilte bekendtgørelser", uddybe hvorfor, der efter vores mening, bør være en erkendelse af, at der er forskel på retshjælp ved advokatvagter og retshjælp hos retshjælpsorganisationerne, og det derfor er vigtigt at bekendtgørelsen i fremtiden indeholder en sondring mellem disse herunder også hvordan midlerne hertil fordeles.

Vedrørende bekendtgørelsens § 5, stk. 2 (Dokumentationskravet)

Bestemmelsen fastlægger, at der skal fremlægges en tilstrækkelig og klar dokumentation for omfanget af den retshjælp det enkelte kontor yder, før der kan modtages aktivitetstilskud. Hvilket Den Sociale Retshjælps Fond kun kan være enig i, dog mener vi i forlængelse af dette krav, at der bør udarbejdes en nærmere præcisering af hvad sagsbehandling på trin 1 indebærer. Dette skal ses i lyset af den i § 5, stk. 1, nr. 3 større honorering af trin 2/3 sager.

Den Sociale Retshjælps Fond mener, at man med fordel kan indføre en præcisering vedrørende omfanget af den retshjælp, der er ydet, herunder en præcisering af, hvorledes de pågældende organisationer er forpligtiget til at opgøre dette. Der bør tillige indføres en præcisering af, om det er antallet af klienter, eller antallet af problemstillinger, der skal opgøres, da vi eksempelvis ofte har klienter som har flere juridiske problematikker, der skal håndteres. Der er således brug for endnu tydeligere retningslinjer på området, når bekendtgørelsen lægger op til at trin inddelingen er af stor betydning. I forlængelse af dette finder vi det nødvendigt at indføre ensrettede krav i forhold til den ovenstående dokumentation. Dog håber vi, at man fra Civilstyrelsens side vil afstemme med retshjælpsorganisationerne om, hvad der er muligt at registrere, samt hvordan vi skal dokumentere det, da man må kunne forvente at de fleste retshjælpskontorer på nuværende tidspunkt har deres eget registreringssystem.

Kravene i omhandlende bestemmelser er noget vi hos Den Sociale Retshjælps Fond har efterspurgt, og ser således dette som et positivt skridt. Efter vores vurdering er det dog nødvendigt, at der fastsættes ensrettede krav, så den enkelte organisation ved, hvad de skal leve op til, og hvordan disse krav indfries. Der skal således fastsættes rammer for, hvordan man dokumenterer de enkelte henvendelser, så det tydeligt kan identificeres, hvilket trin sager behandles på, samt kompleksiteten af de enkelte problemstillinger, der behandles. På denne måde skabes der gennemsigtighed omkring alle organisationernes måder at arbejde på, hvilket vil give Civilstyrelsen et bedre vurderingsgrundlag ved tildelingen af puljemidler, ligesom det sikrer, at organisationerne arbejder efter de samme grundregler, når det kommer til tildelingen.

For vores vedkommende registreres alle klienthenvendelser via særlige henvendelseskemaer, som efterfølgende optælles manuelt og indskrives i SPSS af vores Innovationsafdeling. På den måde kan vi orientere os om, hvor mange klienter vi behandler på de forskellige trin, herunder hvilken henvendelsesform der er anvendt, henvendelsesårsagen, klientens baggrundsoplysninger og indkomst. For at belyse dette, vedlægger vi vores henvendelseskema til denne skrivelse.

Vedrørende bekendtgørelsens § 8

I forhold til bestemmelsen, der fastsætter tilbagebetaling af tilskud, der ikke er anvendt fuldt ud ved finansårets udløb, hvis beløbet er større end 25.000 kr., finder vi det formålstjenesteligt, at bestemmelsen helt fjernes, og der i stedet udarbejdes en bestemmelse, der åbner op for muligheden for at organisationer kan anvende og gemme nødvendig kapital, der vedrører tilskud fra tidligere tildeling såfremt overskydende kapital bruges af den godkendte retshjælpsorganisation og til samme formål.

AARHUS

A. Hertzums Vej 2
Postboks 5134
8000 Aarhus C
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10, 2. sal
Postboks 585
2200 KBH N
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 35499148
Telefon: 70 22 93 30

For det første vil ubrugte midler kunne blive anvendt bedre, hvis der blev åbnet op for mulighed for at kunne gemme midlerne og udelukkende anvende dem, når det findes mest nødvendigt. I praksis står vi overfor det faktum, at midler ofte var mere brugbare en måned efter årets afslutning end en måned før, og det er således ikke hensigtsmæssigt, at man ikke kan gemme midler, da man dermed afskærer organisationer i, at sikre, at der altid er en form for kapital til at opretholde en fornuftig drift og behandling af aktive sager. Som bestemmelsen ser ud nu, kan der være risiko for, at midlerne anvendes uhensigtsmæssigt, og ikke anvendes hvor behovet er størst.

Vi mener således, at der burde skabes mulighed for at kumulere en form for reservekapital i retshjælpsorganisationerne. Dette er ikke med henblik på, at organisationer skal indeholde formuer, men at der bør tages højde for nødvendigheden af, at organisationerne skal have mulighed for eksempelvis at kunne lukke en retshjælp på forsvarlig vis, såfremt det ikke længere ydes tilskud eller tildeles mindre end forventet. Særligt med det in mente, at der i de konkrete tilfælde er tale om borgere, der er berettigede til en professionel afslutning eller videregivelse af deres sag, såfremt en organisation bliver nødsaget til at lukke.

Såfremt at man på trods af ovenstående argumenter alligevel finde at § 8 tjener et formål, og ikke kan fjernes, mener vi, at den skal væsentlig modificeres, så den åbner muligheder i forhold til visse former for gemte midler i organisationerne. Vælger man at bibeholde bestemmelsen i sin nuværende ordlyd, finder vi det mest hensigtsmæssigt, at tilbagebetaling udelukkende vil kunne ske igennem en modregning i næste års bevilling.

Vedr. Revisionsbekendtgørelsen

For så vidt angår kravet om revision, anser Den Sociale Retshjælps Fond som udgangspunkt den øgede kontrol som en meget positiv foranstaltning, der vil være med til at sikre borgernes retssikkerhed, i forhold til de yderligere foranstaltninger man gør for at sikre korrekt tildeling af midler. Dog må vi erkende at for en retshjælp, der har begrænsede midler og hovedsagligt drives af frivillige kræfter, kan det være en stor og bekostelig udgift at skulle anvende allerede begrænsede midler på at indføre revision. Når revision indføres som et krav i lovgivningen bør det ledsages af muligheden for at få midler til at dække denne øgede udgift. Dette bør nævnes særskilt og tydeligt i bestemmelserne.

Den Sociale Retshjælps Fond yderligere bemærkninger til den nuværende bekendtgørelse

I forlængelse af ovenstående bemærkninger til ændringer i bekendtgørelsen, vil Den Sociale Retshjælps Fond gerne benytte denne lejlighed til at sætte fokus på en række generelle problemstillinger, den nuværende bekendtgørelse ligger op til. Idet at der med denne høring kun er fokus på enkelte ændringer, er vi godt klar over at eventuelle andre ændringer ikke vil kunne effektueres nu, og at dette kræver at et større apparat sættes i gang. Vi håber dog, at vores bemærkninger vil blive taget til efterretning i forbindelse med en eventuel fremtidig ændring af bekendtgørelsen.

To særskilte bekendtgørelser for retshjælpsorganisationer og advokatvagter

Det er vores klare vurdering, at der bør udarbejdes særskilte bekendtgørelser for henholdsvis retshjælpsorganisationer og advokatvagter. Der skal sættes fokus på, at der er stor forskel på, hvad advokatvagterne laver og hvad retshjælpsorganisationerne laver, og det skal anderkendes, at vi hver har vores styrker og kompetencer, der ikke kan eller skal sammenholdes. I praksis henviser vi ofte til hinanden, og der er ingen tvivl om, at det er nødvendigt at begge muligheder skal være tilgængelige for borgeren.

AARHUS

A. Hertzums Vej 2
Postboks 5134
8000 Aarhus C
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10, 2. sal
Postboks 585
2200 KBH N
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 35499148
Telefon: 70 22 93 30

Dog anser vi det som problematisk, at vi skal opfylde de samme kriterier, da vi ikke laver det samme stykke arbejde og arbejder indenfor vidt forskellige vilkår. Det bør derfor tages til grundig overvejelse, om bekendtgørelsen som minimum skal indeholde en sontring af de forskellige institutioner, eller om der skal laves to særskilte bekendtgørelser.

Præcisering af bekendtgørelsens § 1, stk. 1

I henhold til ovennævnte bestemmelse, finder vi det i denne sammenhæng relevant at sætte fokus på ordlyden og nødvendigheden af en præcisering heraf.

Vedr. S1, stk. 1, nr. 5

Det fremgår af § 1, stk. 1, nr. 5, at rådgivning udover trin 1 mindst skal omfatte de sagsområder, der er omfattet af retshjælp ved advokater på trin 2 og 3. Ordlyden af bestemmelsen burde i stedet angive hvad rådgivning på trin 2-3 indebærer og omhandler, og ikke blot være en henvisning til alt ud over trin 1.

I den forbindelse, finder vi det desuden relevante, at påpege den manglende mulighed for begrænsninger i de sagsområder organisationerne behandler. Som det fremgår nu, er det meningen at alle retshjælpsorganisationer skal rådgive indenfor alle områder og alle problemstillinger på trin 1, uanset om det må findes mere hensigtsmæssigt at henvise til behandling hos en mere kompetent instans. Hvis sagsområderne således ikke kan begrænses, finder vi det kun rimeligt, at der må tilføres yderligere midler til organisationerne, da det har betydning i forhold til de enkeltes forsikring og i forhold til medarbejderkompetencer. Når der fra Civilstyrelsens side stilles krav om, at der i retshjælpsorganisationerne skal rådgives på trin 1 indenfor, eksempelvis problemstillinger for erhvervsdrivende, kan et eventuelt erstatningskrav blive væsentlig højere end ved eksempelvis behandlingen af en almindelig socialsag.

Vedr. S1, stk. 2

Vi mener, at det bør præciseres, hvad der menes med at retshjælpsorganisationerne skal være ledet af en faglig kvalificeret person, da det ikke fremgår, hvilke kompetencer en person skal besidde for at være "kvalificeret". Vi mener, at man som minimum skal være jurist for at være kvalificeret til at lede en retshjælp og håndtere de daglige problemstillinger retshjælpsorganisationerne møder.

Vedr. S1, stk. 1, nr. 7

Vores vurdering i forhold til § 1, stk. 1, nr. 7, er at denne bør præcisere, hvad der menes med at rådgiverne skal være tilstrækkeligt kvalificeret. Menes det hermed at rådgiveren som minimum skal være uddannet jurist, jurastuderende, jurastuderende på kandidatdelen, socialrådgiver eller socialrådgiverstuderende skal dette fremgå klart og tydeligt.

Vedr. S1, stk. 1, nr. 9

I § 1, stk. 1 nr. 9 ligger der op til, at retshjælpsorganisationerne skal have åben mindst én gang om ugen, så vidt muligt både i nogle dagstimer og nogle aftentimer. Vi mener, at man som minimum skal stille det krav, at alt afhængig af, hvorvidt tilskudsbeløbet er over eller under 250.000 kr., ville man som retshjælp, som minimum skulle kunne tilbyde et passende antal åbningstider, i stedet for at alle uanset tildelt beløb kun behøves at have åben én gang om ugen.

AARHUS

A. Hertzums Vej 2
Postboks 5134
8000 Aarhus C
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10, 2. sal
Postboks 585
2200 KBH N
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 35499148
Telefon: 70 22 93 30

Udvidelsen af den allerede eksisterende lovgivning

Slutteligt ser vi et massivt behov for, at Civilstyrelsen indfører muligheden for tilskud til "*formidling, opsøgende retshjælp m.v.*", da der ikke er hjemmel til dette i den nuværende lovgivning. Dette behov understøttes dels i en af vores egen undersøgelse, foretaget i januar 2014. Denne undersøgelse viste at 83 % af den række borgere, der var med i undersøgelsen (48 ud af 58) ikke vidste, at de var berettiget til gratis retshjælp. Det er derfor nødvendigt at formidle retshjælpsorganisationernes eksistens ud til den almene borger, da dette netop er med til at sikre den enkelte borgers retssikkerhed.

Opsøgende retshjælp er desuden et yderst vigtigt redskab, da det giver en mulighed for at hjælpe de borgere, der er så ressourcetsvage, at de ikke selv opsøger hjælpen, men har brug for at hjælpen kommer til dem. Der er ingen tvivl om, at vi ser netop opsøgende retshjælpsarbejde, som en af de poster, man burde kunne få tilskud til.

Afslutningsvist vil vi yderligere benytte lejligheden til at sætte fokus på to essentielle punkter. For det første mener Den Sociale Retshjælps Fond, at det er problematisk at retshjælpsorganisationer ikke er underlagt nogen form for etiske regler, som eksempelvis advokatfuldmægtige og advokater. Retshjælpsorganisationerne er primært drevet af studerende og jurister, og arbejder således ikke under regler som god advokatskik eller lignende etiske normer. Den Sociale Retshjælps Fond mener således at der burde indføres et krav om etiske regler for retshjælpsorganisationerne for dermed at sikre, at den gratis retshjælp borgeren modtager er ensrettet, uanset hvilken retshjælpsorganisation borgeren henvender sig til, og endvidere af den samme kvalitet, som hvis man havde råd til at gå til en advokat, hvor man kan forvente overholdelse af etiske regel.

Derudover finder vi det nødvendigt, at der laves et mere gennemsigtigt trinsystem. Den Sociale Retshjælps Fond har i mange år forsøgt at sætte fokus på hvad retshjælp er og indebærer, og hermed hvad borgeren med rette kan forvente af hjælp. Da det ikke kan forventes at borgeren kan gennemskue indholdet af bekendtgørelsen, og dermed forstå hvad denne indebærer, valgte Den Sociale Retshjælps Fond i 2012 at udarbejde vores eget trinsystem, netop med henblik på at gøre dette lettere forståeligt og dermed tilgængeligt for borgeren. Vi mener således, at der burde formuleres et trinsystem, der kan skabe gennemsigthed, så borgeren derved har lettere ved at kunne gennemskue hvilken type hjælp de kan forvente at modtaget hos retshjælpsorganisationerne.

Vi håber derfor med denne del af skrivelser, at Civilstyrelsen vil indgå i en konstruktiv dialog omkring udviklingen af den retshjælp, der kan sikre den enkelte borger mest muligt. Vi er således indstillet på at yde vores bedste til at sikre dette, og yderligere være behjælpelige på alle måder i forhold til relevante erfaringer fra os, der arbejder med ovenstående problemstillinger i praksis.

De venligste hilsner

Sandy Madar
Direktør